

RESERAPPORT FRÅN ISLAND

24-31 MAJ 2004

SAMMANSTÄLLD AV NIKLAS HOLMSTRÖM & DAN MANGSBO

Deltagare

Anders Boström, Göran Ekström, Niklas Holmström, Tony Larsson, Dan Mangsbo, Jan Schützer & Bill Zetterström

Allmän reseinformation

Tvärtemot vad många tror, så är en Islandsresa numera inte dyrare än andra resmål i Europa. Ett gott råd är dock att bo på vandrarhem och handla det mesta i matväg själv, för att hålla nere omkostnaderna under resan på ön. Genom Vulkanresor bokade vi en paketresa (flyg + två hyrbilar med fria mil och försäkring), till en kostnad på drygt 5.000 SEK per person. Resan bör bokas i god tid. Vi bokade i januari och då var resorna samt möjligheten till ett bra paketpris redan på upphällning. Var på den säkra sidan och boka även boende i förhand, särskilt om resan går av stapeln i slutet av maj. Ett absolut måste i juni, om du inte har en tjock och generös plånbok. Detta kräver därför förberedande resplanering av resrutt och beräknad tidsåtgång, givetvis i förhållande till vad man vill uppnå med resan. Att bila runt hela ön på en vecka är inte att rekommendera. Vi valde att köra väg 1 medsols upp till de nordliga och nordöstliga delarna, där vi spenderade nästan all vår tid på ön. Totalt blev det 200 körda mil. Bensinpriset är som i Sverige.

Håller man sig, som vi, till förbokade vandrarhem och stugor, så är priserna överkomliga. I maj ligger priserna mellan 150 och 200 SEK per person och natt. Men redan från första juni höjer de flesta uthyrarna boendepiserna avsevärt. Maten är märkbart dyrare än i Sverige och att äta ute på restaurang varje dag tär hårt på reskassan. För lunch tog vi ofta in på någon grillkiosk längs vägen. En hamburgertallrik låg på 70-90 SEK, annars handlade vi den mesta av vår mat i vanliga affärer. För samtliga av oss var det dagliga intaget av Skyr en självklarhet, närmast en basföda. Den yoghurtliknande Skyren finns i en mängd olika smaker och alla hade vi våra favoriter. Själva konsistensen påminde om spackel, eller "smaksatt fönsterkitt", som någon uttryckte det. Men, man vande sig och stod sig mycket bra på en eller ett par burkar Skyr.

Det viktigaste i den besökande Islandsskådarens packning är – förutom optisk utrustning – varma/vindtäta kläder och en stor termos! Mobilnummer till några av de isländska skådarna (exempelvis Yann & Gaukur) för att kunna SMS:a obsar av ovanligare arter är en perfekt kommunikationsmöjlighet för att hålla sig á jour.

Dagbok

24 maj: Så var det då äntligen dags för sju förväntansfulla skådare att påbörja resan mot nordligare breddgrader i västerled – den sägenomspunna ön Island. Värmlandsskådarna hämtade upp Niklas i Köping, sedan var det Arlanda nästa. Checka in, växla till isländsk valuta (drygt 930 isländska för 100 SEK), inhandla drycker, sedan fika och tålmodig väntan. Till slut, klockan 14.20, lyfte planet med destination Keflavik, på sydvästra Island! En klar bonus med Island är att flygtiden bara tar tre timmar och dessutom förlorar man bara en timma (minus en timma och minus vår sommartid). Således landade vi i ett mulet Keflavik drygt 15.15, lokal tid. Nå, man ska aldrig ta ut glädjen i förskott. Den intjänade tiden åts i det närmaste upp av väntan på bagage (särskilt Görans "skrymmande" paraply), men främst berodde förseningen på Hertz biluthyrning. Framförallt deras tröga och zombie-liknande agerande, innan de lyckades ordna fram de två kombibilar vi förbokat, var riktigt frustrerande! Hade vi landat i Spanien? Nå, efter att ha slängt in packningen i bilarna bar det av mot Gardskagis fyr, nordvästspetsen på Reykjaneshalvön, norr om Keflavik.

Sträckskådning vid fyren var helt fantastiskt, med havsfåglar i båda riktningar. I en till synes aldrig sinande ström passerade silvertärnor i mängder, havssulor, stormfåglar, alkor, tretåiga måsar, silltrutar, kust- och storlabbar samt mindre liror, varav de senare stundtals kom i flockar om 20-30 exemplar, plöjande luftrummet i höga vackra bågar. Några islommar låg en bit ut, någon enstaka vittrut passerade medan sandlöpare, skär- och kustnäppor sprang omkring på stränderna. Därefter hängdes svartanden i Gardur in liksom en årthane, sedan in i bilen och vidare ett par mil söderöver till Sandgerdi. Vi fick jobba en del innan vi hittade flikstrandpiparen som funnits på plats i några dagar. Den kunde studeras på närhåll tillsammans med större strandpipare. Vid ett par tillfällen flöjtade den till ett "kuipp", inte alls tvåstavigt som större strandpipare, utan mer likt en lågmäld svartsnäppa.

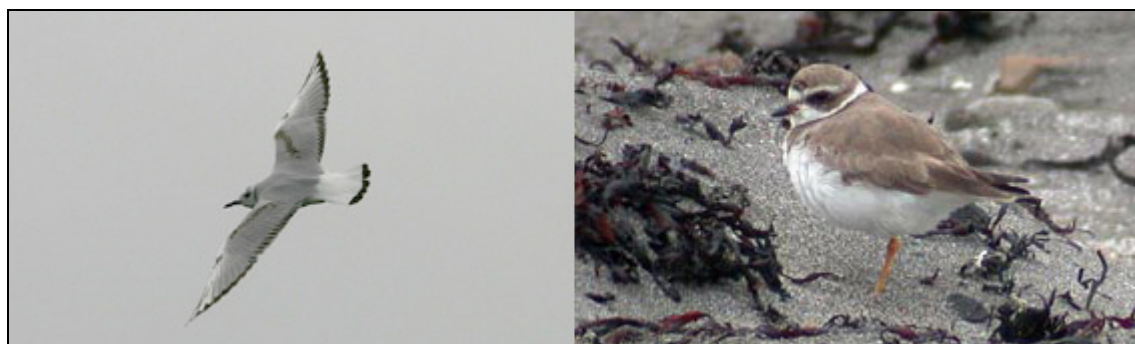
Mindre liror i bågflykt vid Gardskagi

Några 2K vittrutar visade pedagogiskt upp de individuella dräktvariationerna. Trädmåsen som funnits i området såg vi dock inte skymten av.

Bland alternativ (sökta på internet hemifrån) för boende första natten föll valet på vandrarhemmet i Njardvik. "The Hostel has recently been completely renovated" avgjorde definitivt saken. Begreppet "totalrenovering" fick emellertid en helt ny innebörd för oss. Allmänt sjaskigt, mögel och fukt på väggarna mm. Lägg därtill att rummen vette mot en vältrafikerad väg och att väggarna uppenbarligen saknade isolering.

Efter en kioskmiddag på Fitjagrillen i Njardvik (med överflygande labb och vittrut) var det sängdags. Att ha en vältrafikerad väg en meter från huvudkudden, med bara en gipsskiva emellan, föreföll rofyllt för vissa. För andra blev natten sömnlös. Sista natten, som vi också skulle tillbringa på detta ställe, avbokades senare.

25 maj: Vi steg upp vid halvfyra. Medan de flesta intog sin första Skyr kunde vi konstatera att det fortfarande var mulet. Molntäcket var högt och tunt och perfekt skådarljus rådde således. Målet var havsfågelskådning vid Gardskagis fyr de första timmarna på morgonen. Artsammansättningen och mängderna var densamma som under gårdagen. Helt fantastiskt! Några flygande islommar och en mindre flock späckhuggare satte guldkant på scenariot. Sedan bar det av mot Sandgerdi för att leta efter trädmås och amerikansk kricka. Vi spred oss i området och snart hittade Anders måsen på stranden norr om hamnen. Trädmåsen flög sedan in och la sig tacksamt i en damm. Alla kameror åkte fram. Flickstrandpiparen fanns kvar.

Trädmås och flickstrandpipare på samma strand vid Sandgerdi. Två tunga WP-kryss.

Spaning utöver havet från Sandgerdi gav (förutom den ständiga strömmen av havsfågel) några vittrutar, ett par islommar, en gammal vitvingad trut och två läckra flockar med späckhuggare. Båda med varsin vuxen hane, som visade sina gigantiska ryggenor.

Riktigt häftigt var annars mängderna med häckande silltrut (*grællsi*) över hela sydvästra Island, vars gråsvarta ovansida skiftade markant i färg och nyans hos adulta fåglar.

Förmiddag. Dags för oss att åka norrut. Första stoppet blev vid Bessastadir på Alftaneshalvön söder om Reykjavik. De vidsträckta grasmattorna och strandängarna runt Presidentpalatset samt omgivningens havsvikar och laguner är ypperliga för gäss, änder, vadare och måsfågel. Här plockade vi in flera nya arter för resan samt en mängd ljusbukiga prutgäss (*hrotha*) samt en grann och dominant svartbukig prutgås (*nigricans*).

Vårt mål var sedan att nå Mývatn fram emot kvällen med en del skådarstopp på vägen. Vid Borgarnes hängdes svåra arter som gravand och havsörn in. Vidare sprack molntäcket upp och solen lös snart från en närmast klarblå himmel. När vi närmade oss de nordvästra delarna av ön sågs enstaka islommar och smalnäbbade simsnäppor samt en strömand strax innan Blönduós. Ett längre stopp gjordes vid älvmyningen i Blönduós, som bjöd på fina obsar av flygande och liggande strömander ett par vittrutar samt några vitvingade dito. En bit ut i havet upptäcktes en bjässe till val, som uppehöll sig nära ytan i drygt en kvart. Med ledning av dykprofil och vita fenundersidor bestämdes valen till sillval. Efter blåval, den största valarten i världen!

Vid Godafoss, någon mil innan Mývatn, såg vi runt 100 spetsbergsgäss och en del grågäss som betade på en åker. I vackert kvällsljus nådde vi fram till Laxáälven vid Mývatn. Att få se 10-20 strömander och lika många islandsknipor på bara ett 20-tal meter i strömmande vatten var ett magiskt ögonblick! Tiden stod stilla, solen värmdes och vi bara njöt.

Strömand (2K och adult hane) och islandsknipa (2K hane, hona och adult hane) ses mycket bra i Laxáälven

Vi vaknade upp och körde den sista biten till själva Mývatn. En jorduggla fick oss att stanna till ett tag, njuta av Mývatns vidder och smalnäbbade simsnäppor på närhåll. Efter en stund kom vi fram till Guesthouse Vogar som ligger strategiskt på östsidan av Mývatn. Våra rum visade sig ligga i en rad baracker som pallats upp. Utvändigt såg det inte mycket ut för världen men väl inne var det helt OK.

26 maj: Vi vaknade till en uppåtgående sol och en klarblå himmel. Helt vindstilla. En gärdsmyg sjöng runt knuten. För dagen gällde fri skådning, förutom en läcker lunchbuffé tillsammans på hotellet i Skútustadir. Jan och Göran, som satsade helhjärtat på fotografering tog en bil, medan övriga klämede in oss i den andra och släpptes av lite här och var runt Mývatn.

Jan, Göran och en smalnäbbad simsnäppa vid Mývatn

Morgonen var fantastisk med hundratals smalnäbbade simsnäppor, spelflygande islommar, labbar samt mängder med änder och silvertärnor. Fascinerande var även mängderna med enkelbeckasiner (liksom över hela Island), ofta i flockar upp emot 10 spelande fåglar! Sannerligen en karaktärsart för Island, vilket inte kan sägas om artens status i Sverige. På eftermiddagen jobbade Bill, Tony och Niklas en timme på en sittande och trolig jaktfalk. De belönades när falken till slut lyfte och började skruva över dem. Tio minuter senare gled falken ut över Mývatn i brant bana och på jakt. Några besökte åter Laxáälven för att njuta av strömänder och islandsknipor på närhåll. Ett svep med tubkikaren ut över Mývatn gav åtskilliga flockar av sim- och dykänder, och bland dem en hel del svarthakedoppingar. Produktionen av föda i form av kräftdjur och insekter är enorm i det varma och grunda vattnet.

Natur- och fågelupplevelserna i Mývatn är omöjligt att beskriva med ord; smalnäbbade simsnäppor i mängd, bläsändernas ständigt vinande läte, enkelbeckasinernas brummande och snösparvarnas drillande sång. För oss var det ett minne för livet, särskilt som det rädde sommarväder med +20°C och inte en enda mygga i sikte!

27 maj: Även denna morgon vaknade vi med ett strålande sommarväder utanför stugorna. Jan och Göran drog iväg tidigt och placerade sig strategiskt där islommarna spelflög, i jakten på flyktbilder. Att höra islommarernas rullande (nästan drillande) läte ljuda över vidderna är något som bara kan upplevas på plats. Vi andra spred oss i de södra delarna av Mývatn. En aggressiv kniphane hittades bland islandsknipor i en kraterliknande sjö. Annars handlade det om att njuta av de "vanliga" arterna på nära håll.

På förmiddagen begav vi oss mot Húsavik. Längs vägen sågs spetsbergsgäss, rödspovar, strömänder, islommar, fjällripor, labbar och snösparvar. Att vädret kan växla snabbt på Island märkte vi snart. Halvvägs till Húsavik förbyttes solskenet till låga moln, med inslag av dis och dimma. Väl i Húsavik var det skådning i hamnen som gällde. Vid fiskrensutsläppet kivades mängder med stormfåglar och tretåiga måsar. Vittrutar och ett 20-tal vitvingade trutar sågs bland gråtrutarna. Kust- och storlabbar, lunnefåglar och silvertärnor drog utanför hamnpiren. Plötsligt dök det upp en person bland oss, som visade sig vara den isländska skådaren Gaukur. Han hade vänligheten att förse oss med en detaljkarta över Melrakkasletta och uppdaterade oss med senaste obsarna genom att märka ut dem på kartan. Vi tog därefter plats i restaurangen "Gamli Baukur", med vår nyfunna vän Gaukur. De flesta av oss tog in delikata fiskrätter medan några prövade "Heart stopper", som visade sig vara en ofarlig specialburgare. Kvart över ett tog vi plats på båten "Náttfari", utom Tony, som valde att skåda på landbacken kring Húsavik. Från båten sågs minst fem vikvalar, varav en höll till kring båten i drygt en halvtimme och bjöd på kanonobsar (rekord för valskådningsbåtarna i Húsavik!). Tyvärr sågs inga vitnosdelfiner, som ses på åtta av tio båtturer.

Vikval och stormfågel från valskådningsbåten Náttfari

Båten tog även en tur till ön Lundey (Lunnefågeln) där 200 000 par lunnefåglar häckar. Svärmar med lunnar, till och från ön, var konstant och tillika en mäktig upplevelse. Efter tre timmar till havs var vi tillbaka i Húsavíks hamn. Ett besök i valmuséet och matinköp räckte för att vi skulle styra kosan mot Kópasker i norr. Några nickade till i bilen och slapp uppleva de hisnande stupen intill vägen på Tjörnes, men vaknade vid en tvärnit då några sett hoppande valdjur ute i havet. Tyvärr visade de sig inte igen.

Vandrarhemmet i det lilla samhället Kópasker (139 invånare) visade sig vara av toppklass! Otroligt fräscht och med hög mysfaktor. Några var sugna på kvällsskådning och begav sig norrut längs västsidan av Melrakkasletta. Solen sken fortfarande, för strax norr om Melrakkasletta går ju faktiskt Polcirkeln. I en liten sjö som Gaukur rekommenderat, halvvägs mot Grjótnes, upptäcktes två praktejdrar. Den korta kvällsturen gav i övrigt spelande små- och islommar, kust- och storlabbar samt ett myller av vadare längs med stränderna.

28 maj: Tidig morgon och Kópasker var inbäddat i dimma, vilket även var fallet med hela Melrakkasletta. Nå, man får aldrig ge upp! Liksom i Mývatn spred vi oss över området i förhoppning om effektivare skådning. Området på nordostspetsen (kring Hraunhafnartangi) gav fina obsar på fjällripor, sjungande snösparvar, vadare som sandlöpare, kust-, skär- och kärnsnäppor, roskarlar längs stränderna och smalnäbbade simsnäppor i gölarna. I en vik sågs även ett par sälar. Kustlabbar, silvertärnor samt några storlabbar och vittrutar passerade längs med kusten.

Efter lunch begav vi oss till fågelberget Raudinúpur på nordvästspetsen av Mellrakkasletta. Fortfarande rådde dimma, som ena stunden lättade, för att i nästa tätna, igen. Stigen från Núpsskatl (där man parkerar bilen) till Raudinúpur är belägen på en ås längs med kustlinjen. Denna ås visade sig vara rena motorvägen för tretåig mås och en del stormfåglar, på väg till eller från fågelberget. På klipphyllorna i berget trängdes tordmular, sill- och spetsbergsgriissor tillsammans med tretåiga.

Fyrtal i alkor vid Raudinúpur

Flock efter flock med lunnefåglar passerade en bit ut. Utanför kusten låg en gammal och en ung svartnäbbad islom. Flera storlabbar passerade längs med kustlinjen och nedanför berget låg ytterligare fem av dessa självsäkra "killer machines". Dramatik på hög nivå blev det när en storlabbb attackerade en guding, utan några som helst betänkligheter! Efter häftig jakt och fight drog storlabben gudingen sakta in mot stranden, med näbben i ett stenhårt grepp över ejderhanens hals. De försvann dock ur synhåll. Efter ett tiotal minuter lyfte storlabben och om gudingens fortsatta öde vet vi därför ingenting. Ett är säkert: Om man i sitt nästa liv skulle bli född till fågel, så får man allt hoppas att det blir i en tillvaro långt ifrån storlabbens utbredningsområde!

Här träffade vi även den isländska skådaren Yann Kolbeinsson, som kom med två italienska skådarkollegor.

29 maj: Den tidiga morgonen uppvisade ett högt och lätt uppsprickande molntäcke; varmt, svag vind och ett härligt skådarljus! Efter att ha släppt av Dan – som skulle spana efter jaktfalk – från en kulle mitt på Melrakkasletta, fortsatte vi andra direkt till området vid fågelberget Raudinúpur. De skådande fotograferna Göran och Jan placerade sig strategiskt mitt på åsen vid kusten för att fotografera vadare och passerande havsfågel. Vi andra knallade ända ut till fågelberget och stod på stranden direkt under bohyllorna, som var packade med fågel. Flera av oss ville ha bättre obsar på flygande spetsbergsgriissor, helst i direkt jämförelse med tordmular och sillgriissor. Vi såg alla fyra alkor sittande, liggande på vattnet och flygande, men mest på närhåll. Efter ett par timmars studier kunde vi konstatera att spetsbergsgriisslans ljusa/vita mungipestreck varierar stort mellan individer; från att vara relativt brett, långt och tydligt till knappt synbart vid mungipans bas. Detta grundades på observationer av fåglar liggande på vattnet utanför berget. Vi var helt eniga om att en flygande spetsbergsgriissla i Sverige bör ses mycket bra, om alla sammanlagda karaktärer i silhuett och dräkt ska leda till en säker artbestämning. Och då talar vi enbart om adulta i sommardräkt!

Anders bedrift att höra – och dessutom hitta – en adult dvärgmåsar i sorlet och myllret av tretåiga måsar imponerade stort på oss andra! Den drog sig sakta österut längs nordspetsen, med strömmen av tretåiga måsar. En ovanlig art på Island och tillika vår enda obs.

Jan och Göran valde att stanna kvar (och belönades med ladusvala), medan vi andra drog vidare. Vi hade väl bara kört i fem-tio minuter och betraktat lika många fjällripor, innan vi upptäckte en "avvikande klump" i toppen på en låg kulle: Jaktfalk! Tjugo meter från bilen! Digiscoparna Bill Minipix och Niklas Nopix ville självklart fotografera fågeln, så det var bara att backa bilen hundra meter. När tubarna var riggade, kamerorna monterade, ja, visst, då lyfte den granna jaktfalken förstås. "Sånt är livet", sa Bill. "Livet är så ibland", sa Bull. Nå, färden gick vidare och vi hämtade upp Dan, som hade haft fina jaktfalksobsar på två olika individer! Undrar vad medellivslängden på fjällripa är här uppe? Att tupporna dessutom spelflyger likt långsamt dalande nödraketer måste vara korkat när jaktfalkar finns i faggorna. Vi styrde kosan mot den nordöstra delen (Hraunhafnartangi), men släppte av Dan halvvägs vid Blikalón. Dan bättrade på artlistan genom att hänga in den eftersökta alförrådaren. Skådning på den nordöstra delen gav det vanliga; fjällripor och sjungande snösparvar till höger och vänster, flera par av smalnäbbad simsnäppa, vadare, små- och svartnäbbad islom. Att betrakta alla dessa – för Island vanliga arter – är en sak, men att göra det på ett avstånd inom tio meter är för oss svenskar en helt annan! Efter detta satte vi oss lågt intill havet på nordostspetsen (några hundra meter nordost om Hraunhafnartangis fyr). Ett par timmars trevlig havsfågelskådning, som bjöd på flygande islom, vittrutar, storlabbar och ett 50-tal jagande kustlabbar samt en perfekt "sträckande" spetsbergsgrißla (just när Niklas "gödslande" bakom muren), var ett fint ögonblick. Strömmen av stormfåglar, tretåiga och silvertärnor behöver knappast nämnas.

Då vinden tilltagit och friskat i rejält från sydost valde vi att åka vidare till västsidan av Melrakkasletta, medan fotograferna och Dan jobbade på annat håll. Söder om Grjótnes kollade vi in praktejdrarna, som nu blivit tre (en 2K hane samt två honor). En trist kanadagås, som flög runt några varv, visade sig vara en raritet på Island. Hur många har behövt skriva en raritetsrapport på kanadagås och fundera över rastillhörighet? På stranden fanns en mängd vadare och en bit ut låg ett par 2K islommar, några närobsar på jagande storlabbar och en mycket intressant trut, förmodligen en hybrid där en av föräldrarna bör ha varit en vittrut.

Sju trötta skådare strålade samman i det förträffliga boendet i Kópasker på kvällen. Flera dagar av total fokus, väder och vind, lite sömn och mängden av upplevelser började ta ut sin rätt. Ett glatt, men ett slitet gäng skådare! Per SMS från de isländska skådarna fick vi larm om grönryggad häger på sydöstra Island och mindre gulbena i Reykjavik. Efter överläggningar valde vi att dagen efter köra den drygt 70 mil långa transportsträckan tillbaka till Reykjavik, istället för den 20 mil längre och steniga omvägen förbi hägern i sydost! Alla somnade snabbt, utmattade, men med nöjda miner!

30 maj: Snålblåst och ett klart temperaturfall. Ruggigt värre, men vi var ju på väg därifrån! En sak är säker: Denna resa karaktäriserades av flyt och återigen flyt, både vad det gäller fåglar och väder! Vi packade bilarna tidigt på morgonen. Gemensamt mål för de två bilarna var naturupplevelsen Dettifoss; ett storslaget vattenfall och den obeskrivbara kanjonen. Därefter var det fritt fram för de två bilarna att välja resväg ner till sammanstrålningen i Reykjavik. Nå, det var en transportsträcka med korta stopp här och där. Från bilarna sågs det vanliga: islommar i gölar här och var, strömänder, enkelbeckasiner i mängder, läckert röda rödspovar, spetsbergsgäss, labbar, vita trutar nära kusten, förutom alla hisnande vyer och de allestädes närvarande islandshästarna. Vi var nästan överens om att den kanelbruna varianten med guldfärgad man var snyggast.

För en av de två bilarna kom dagens höjdpunkt strax innan Akureyri. Dan förklarade att de sett en val i fjorden året innan och att vi borde hålla utkik efter valar då vägen gick längs med fjorden. Efter någon minut eller två skriker Dan rakt ut i bilen: "Ett sprut!" Vi fattar vad han menar utan några sexuella undertoner och missförstånd. Vi hittar strax en parkeringsficka och kan sedan njuta av en födosökande bjässe till knölval under drygt tjugo minuter, som visar sin enorma stjärtfena inför varje dyk. Extasen hos de fyra skådarna var solklar!

30 tons vattenakrobat i fjorden nära Akureyri. Först ett blås, sedan upp - runt - och ner igen... Knölval!

Efter timmar i bilen och korta skådarstopp var vi till slut framme i Reykjavik. Vi åkte till Bakkatjörn och dammarna vid golfbanan längst ut på Seltjararneshalvön för att leta efter mindre gulbenan. Vi hittade ingen gulbena, men väl ett häftigt fågelliv i form av otroligt vackra subadulta *grællsi*-trutar och enstaka unga vittrutar, plus änder och vadare. En riktig pulshöjare var den brednäbbade simsnäppan som helt orädd gick omkring på gräsmattan mellan cykelbanan och tjärnen. Vi träffade den tredje av Islands fem toppskådare under resan, Sigmundur, som tipsade oss om ringnäbbad mås mitt inne i Reykjavik och amerikansk bläsand i en av dammarna ute på Alftaneshalvön. Vi åkte först till Tjörnin – dammen i Reykjavik's centrum – och fick kanonobsar på den ringnäbbade liksom bergänder, sångsvanar, ejdrar och annat som låg i dammen. Sedan åkte vi ut på Alftaneshalvön, men hittade aldrig den amerikanska bläsanden. Man kan inte ha flyt till 99 %. Och som någon sa: "Vem bryr sig om en sketen amerikansk anka, när man på några timmar har haft islommar, strömänder, islandsknipor, brednäbbad simsnäppa, vit- och vitvingade trutar, ringnäbbad mås och knöval?" Att det sedan var helt omöjligt att hitta boende i Reykjavik är en annan historia. Vi tog in på ett halvdyrat motel vid Keflaviks flygplats och alla föll i djup sömn.

31 maj: Vi var tidigt på fötter och duscharna var ständigt upptagna. Vid sextiden lämnades bilarna tillbaka på flygplatsen. En koltrast vid parkeringen blev resans 84:e art! Se till att vara ute i god tid, om ni skall flyga från Island på morgonen. Åtskilliga avgångar mot jordens alla hörn inom ett par timmar och incheckningslokalen är liten. Efter en timme i slingrande köer checkade vi in och handlade en del taxfree, innan planet till Arlanda lyfte vid 07.50. Sju lyckliga skådare somnade snällt in på planet. Tre timmar senare var vi på Arlanda och möttes av ett sommarvarmt Sverige. Det var som att vakna ur en dröm och höra orden: "Hallå, har det vart nåt'?" Bilarna på långtidsparkeringen startade på en gång. Efter att ha släppt av Niklas i Köping, så var det ljuva Värmland nästa!

Artlista fåglar

Smålom *Gavia stellata* (Red-throated Diver)

Sågs och hördes regelbundet utmed hela resvägen. Smålom är klart vanligare än islom.

Islom *Gavia immer* (Great Northern Diver)

Sågs samtliga dagar, både utmed kusten och inåt land i lämpliga sjöar. Spelande fåglar hördes, framförallt under tidig morgon vid Myvatn i vars omgivning flera par islom häckar. 2K-fåglar sågs utmed kusten vid Gardskagi, och på flera platser runt Melrakkasletta.

Svarthakedopping *Podiceps auritus* (Horned Grebe)

Sågs på flera platser vid Myvatn.

Stormfågel *Fulmarus glacialis* (Northern Fulmar)

Sågs regelbundet utmed kusten och även en bra bit inåt land då vissa kolonier är belägna i bergbranter just här. 1 ex vid Myvatn 26/5.

Mindre lira *Puffinus puffinus* (Manx Shearwater)

Enstaka/småflockar (upptill 30 ex) passerade förbi Gardskagi 24-25/5.

Havssula *Morus bassanus* (Northern Gannet)

Vanlig utmed kusten.

Storskarv *Phalacrocorax carbo* (Great Cormorant)

Enstaka utmed kusten.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis* (European Shag)

1 ex Sandgerdi 25/5.

Sångsvan *Cygnus cygnus* (Whooper Swan)

Sågs på flera lokaler utmed resvägen.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus* (Pink-footed Goose)

Relativt vanlig på högländet, bl a 100 ex rastande vid Godafoss någon mil väster om Myvatn 25/5.

Grågås *Anser anser* (Greylag Goose)

Relativt vanlig utmed hela resvägen.

Kanadagås *Branta canadensis* (Canada Goose)

1 ex Havardsvatn, Melrakkasletta 29/5.

Vitkindad gås *Branta leucopsis* (Barnacle Goose)

1 ex i vattendrag nära väg 1, 30 km öster om Akureyri 30/5.

Prutgås *Branta bernicla hrotha/nigricans* (Brent Goose)

Flera rastplatser finns i Reykjavikområdet. Bland hundratals *hrotha* vid Bessastadir ute på Alftaneshalvön, hittades 1 *nigricans* 25/5.

Gravand *Tadorna tadorna* (Common Shelduck)

2 ex Borgarfjörður 25/5.

Bläsand *Anas penelope* (Eurasian Wigeon)

Vanligaste simanden under resan.

Snatterand *Anas strepera* (Gadwall)

Sågs parvis på flera platser vid Myvatn.

Kricka *Anas crecca* (Common Teal)

Fåtalig. Inga större ansamlingar noterade.

Gräsand *Anas platyrhynchos* (Mallard)

Fåtalig. Inga större ansamlingar noterade.

Svartand *Anas rubripes* (American Black Duck)

Den välkända hanen fanns kvar i sjön vid Gerdar, Gardur 25/5. Anden har funnits här i cirka 10 år.

Stjärtand *Anas acuta* (Northern Pintail)

Sågs parvis på flera platser vid Myvatn.

Årta *Anas querquedula* (Garganey)

1 hane i sjön vid Gerdar, Gardur 25/5.

Vigg *Aythya fuligula* (Tufted Duck)

Den mest talrika anden vid Myvatn. Låg i glesa flockar långt ute i sjön.

Bergand *Aythya marila* (Greater Scaup)

I viggflockarna vid Myvatn fanns en mindre andel bergänder.

Ejder *Somateria mollissima* (Common Eider)

Sågs regelbundet utmed kusten. Vissa hanar med "uppfällda segel" på ryggen.

Praktejder *Somateria spectabilis* (King Eider)

1 ung hane, 2 honor längs vägen ut mot Grjotnes, Melrakkasletta 27 och 29/5.

Alförrädare *Polysticta stelleri* (Steller's Eider)

1 hona Blikalon, Melrakkasletta 29/5.

Strömand *Histrionicus histrionicus* (Harlequin Duck)

Sågs i flera strömmande vattendrag utmed resvägen. Fina observationer fås vid t ex Blandaälvens mynning i Blöndous. Bästa lokalen är dock Laxaälvens övre del där man från vägen kan få närkontakt med både strömand och islandsknipa.

Knipa *Bucephala clangula* (Common Goldeneye)

1 EU-hane uppvaktade isländskor utan framgång i södra delen Myvatn 27/5.

Islandsknipa *Bucephala islandica* (Barrow's Goldeneye)

Vanlig i Myvatnområdet, dels ett 20-tal spelande vid Laxaälvens övre del, dels utspridda parvis inne i vikar och i kratersjöar.

Alfågel *Clangula hyemalis* (Long-tailed Duck)

Sågs i mindre antal vid Myvatn.

Sjörre *Melanitta nigra* (Common Scoter)

Sågs i mindre antal vid Myvatn.

Småskrake *Mergus serrator* (Red-breasted Merganser)

Sågs dagligen, både utmed kusten och inåt land.

Storskrake *Mergus merganser* (Goosander)

Enstaka ex vid Myvatn och i vattendrag utmed resvägen.

Havsörn *Haliaeetus albicilla* (White-tailed Eagle)

1 ad Borgarfjörður 25/5.

Stenfalk *Falco columbarius* (Merlin)

Två observationer utmed resvägen samt 1 ex vid Myvatn 27/5.

Jaktfalk *Falco rusticolus* (Gyr Falcon)

Vid Myvatn sågs 2 ex. Längs vägen ut till Nuskatla och Raudinupur på Melrakkasletta sågs jaktfalk vid flera tillfällen.

Fjällripa *Lagopus mutus* (Ptarmigan)

Spelande tuppar sågs lite varstans utmed vägarna, framförallt i den nordöstra delen av Island. Vanlig på Melrakkasletta.

Strandskata *Haematopus ostralegus* (Eurasian Oystercatcher)

Sågs regelbundet utmed kusten.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* (Common Ringed Plover)

Sågs regelbundet, både utmed kusten och inåt land.

Flikstrandpipare *Charadrius semipalmatus* (Semipalmated Plover)

1 ex (troligen 2K) Sandgerði 24-25/5.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* (European Golden Plover)

Karaktärsart både på låg- och höglandet.

Kustsnäppa *Calidris canutus* (Red Knot)

Rastande småflockar sågs utmed kusten. Största ansamling var 200 ex vid Raudinupur 29/5. Kustsnäpporna är på väg mot häckplatser på Grönland och den arktiska delen av Kanada. Spel och parbildning pågick för fullt.

Sandlöpare *Calidris alba* (Sanderling)

Rastande småflockar sågs utmed kusten. Likt kustsnäppan mellanlandar sandlöparen på Island på väg mot häckplatser på Grönland och den arktiska delen av Kanada.

Skärnsnäppa *Calidris maritima* (Purple Sandpiper)

Vanlig utmed kusten.

Kärrensäppa *Calidris alpina schinzii* (Dunlin)

Spelande fåglar sågs i lämpliga miljöer utmed resvägen, t ex Myvatn och Melrakkasletta.

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago* (Common Snipe)

Mycket vanlig utmed hela resvägen.

Rödspov *Limosa limosa islandica* (Black-tailed Godwit)

Sågs på flera lokaler utmed resvägen, framförallt vid låglandets våtmarksområden.

Småspov *Numenius phaeopus* (Whimbrel)

Spelande fåglar påträffades i lämpliga miljöer, t ex Myvatn och Melrakkasletta.

Rödbena *Tringa totanus* (Common Redshank)

Vanlig utmed kusten och inåt land.

Roskarl *Arenaria interpres* (Ruddy Turnstone)

Småflockar sågs regelbundet rasta på klippor, tångbankar och stränder utmed kusten. Likt kustsnäppa och sandlöpare gäller detta fåglar som mellanlandar på Island på väg mot häckplatser på Grönland och den arktiska delen av Kanada. Roskarlen häckar inte på Island. Ett betydande antal icke-häckare kan dock ses sommartid.

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus* (Red-necked Phalarope)

Sågs i lämpliga miljöer utmed färdvägen. Mest talrik vid Myvatn med ansamlingar på upptill 30 ex.

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicaria* (Red Phalarope)

De första fåglarna anländer i slutet av maj. Vi såg 1 ex vid Bakkatjörn i Reykjavik 30/5. Helt orädd gick den omkring på gräsmattan mellan cykelbanan och tjärnen. Vidare såg vi ytterligare två par. På de isländska skådarnas inrådan har vi valt att inte namnge dessa lokaler. Den brednäbbade simsnäppan är Islands mest hotade fågelart och häcklokaler hålls hemliga.

Kustlabb *Stercorarius parasiticus* (Arctic skua)

Sågs dagligen, både utmed kusten och inåt land.

Storlabb *Catharacta skua* (Great skua)

Sågs regelbundet utmed kusten.

Dvärgmåså *Larus minutus* (Little Gull)

1 adult Raudinupur, Melrakkasletta 29/5.

Skrattmåså *Larus ridibundus* (Black-headed Gull)

Sågs samtliga dagar.

Trädmåså *Larus philadelphia* (Bonaparte's Gull)

1 2K Sandgerdi 25/5.

Ringnäbbad måså *Larus delawarensis* (Ring-billed Gull)

1 2K Tjörnin, Reykjavik 30/5.

Fiskmåså *Larus canus* (Common Gull)

1 ex Borgarfjörður 25/5.

1 ex i vattendrag nära väg 1, 30 km öster om Akureyri 30/5.

Flera ex vid Akureyri 30/5.

Silltrut *Larus fuscus graellsii* (Lesser Black-backed Gull)

Sågs regelbundet utmed kusten. I särklass den mest talrika truten på Reykjaneshalvön.

Gråtrut *Larus argentatus* (Herring Gull)

Sågs regelbundet utmed kusten.

Vitvingad trut *Larus glaucoides* (Iceland Gull)

1 adult Sandgerdi 25/5.

5 yngre (2K-3K) Blönduos 25/5.

>10 ex Husavíks hamn 27/5.

2 ex cirka 10 km söder Kopasker 30/5

Vittrut *Larus hyperboreus* (Glaucous Gull)

Sågs regelbundet i små antal utmed kusten, yngre fåglar i klar majoritet.

Havstrut *Larus marinus* (Great Black-backed Gull)

Sågs regelbundet utmed kusten.

Tretåig måså *Rissa tridactyla* (Kittiwake)

Sågs regelbundet i stora antal utefter kusten.

Silvertärna *Sterna paradisaea* (Arctic Tern)

Sågs samtliga dagar. I bukten norr om Keflavik sågs uppemot 1000 ex 24 och 25/5. Åtskilliga kolonier av silvertärna finns på Melrakkasletta i närheten av havet. Fåglarna hade just påbörjat häckningen.

Sillgrissla *Uria aalge* (Common Guillemot)

Vanlig utmed kusten.

Spetsbergsgriissla *Uria lomvia* (Brünnich's Guillemot)

I fågelberget vid Raudinupur sågs ett mindre antal spetsbergsgriissor bland de övriga alkorna. I övrigt observerades arten vid Hraunhafnartangi. Båda lokalerna ligger vid Melrakkasletta.

Tordmule *Alca torda* (Razorbill)

Vanlig utmed kusten.

Tobisgrissla *Cephus grylle* (Black Guillemot)

Enstaka vid Gardskagi 24-25/5.

Enstaka vid Raudinupur 29/5.

Lunnefågel *Fratercula arctica* (Atlantic Puffin)

Sågs regelbundet i småflockar utmed kusten. Åtskilliga tusen vid Lundeý sett från valskådningsbåten utanför Husavik 27/5.

Tamduva *Columba livia* (Feral Pigeon)

Flera Gardur-Gardskagi 24-25/5.

Jorduggla *Asio flammeus* (Short-eared Owl)

1 ex nordväst Skutustadir, Myvatn 25-26/5.

Ladusvala *Hirundo rustica* (Barn Swallow)

1 ex vid Raudinupur 29/5.

Ängspiplärka *Anthus pratensis* (Meadow Pipit)

Sågs regelbundet utmed hela resvägen.

Sädesärla *Motacilla alba* (White Wagtail)

Sågs regelbundet utmed hela resvägen.

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes* (Wren)

2-3 ex Vogar, Myvatn 26/5.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe* (Northern Wheatear)

Sågs regelbundet utmed hela resvägen.

Koltrast *Turdus merula* (Blackbird)

1 ex Tjörnin, Reykjavik 30/5.

1 ex Keflavik flygplats 31/5.

Rödvingetrast *Turdus iliacus coburni* (Redwing)

Vanligt förekommande inne i samhällen och i björkskogbevuxna områden utmed resvägen.

Korp *Corvus corax* (Common Raven)

Sågs regelbundet utmed hela resvägen.

Stare *Sturnus vulgaris* (Common Starling)

Sågs regelbundet i urban miljö på Reykjaneshalvön.

Gråsiska *Carduelis flammea islandica* (Common Redpoll)

Sågs sparsamt inne i samhällen och i skogbevuxna områden utmed resvägen.

Snösparv *Plectrophenax nivalis* (Snow Bunting)

Sågs regelbundet utmed hela resvägen.

Däggdjur:

Vikval *Balaenoptera acutorostrata* (Minke Whale)

5 ex sett från valskådningsbåt utanför Husavik 27/5.

Knölval *Megaptera novaeangliae* (Humpback Whale)

1 ex sett från land i Eyjafjörður, cirka 3 km norr om Akureyri 30/5. På nästan exakt samma plats sågs knölval under resan i början av maj 2003.

Sillval *Balaenoptera physalus* (Fin Whale)

1 ex sett från land i havet utanför Blönduós.

Späckhuggare *Orcinus orca* (Killer Whale)

3 små grupper (3-4 ex vardera) sedda från land vid Gardskagi respektive Sandgerdi 25/5.

Kort jämförelse mellan två Islandsresor v. 18 2003 (28 april - 4 maj) respektive v. 22 2004 (24-31 maj)

Fördelar med v 18

- Knipspelet i Laxaälven är mer intensivt
- Andflockarna i Myvatn ligger mer samlat (nyanlända)
- Fler vitvingad trut. Vitvingad trut är talrikare under vinterhalvåret och minskar snabbt i antal under våren. Kan dock ses under hela året, på sommaren dock säkrast på norra Island.

Fördelar med v 22

- Större individrikedom och högre spelaktivitet för de flesta av arterna. Höjer totalupplevelsen avsevärt.
- Chans på sena flyttare som t ex simsnäpporna
- Gott om mindre lira efter kusten i sydväst. Större chans på t ex stormsvalor.

Övrigt

Antalet rastande grönländska bläsgäss toppar i början av maj. Några eftersläntrare bör dock finnas kvar om man besöker rastlokalerna (t ex Hvanneyri) i slutet av maj. Prutgässen i Reykjaviks omgivning finns på plats i goda antal under hela maj. Sandlöpore och kustsnäppor har sin topp vad det gäller rastande individer i slutet av maj och återfinns i låga antal i början av månaden.

Vintern 2003/04 har flera *smithsonianus*- och ett par thayertrutar siktats på sydvästra Island, framförallt tack vare ökat intresse för trutskådning. Chansen på sådana bör vara högre under vintern vilket också gäller de mer regelbundet förekommande vitvingade av *kumlieni*-typ. Vad det gäller rariteter i övrigt kan vad som helst dyka upp, när som helst. Nordamerikanska tättingar ses dock oftast på hösten.

Den omtalade rikedom av insekter (myggor, knott mm) vid Mývatn har inte vi märkt av trots vindstilla och 20 grader varmt. Detta startar på allvar senare under sommaren. Vi träffade en svensk tjej som jobbade på ett hotell vid Mývatn. Hon berättade att en kollega till henne inte varit utomhus på tre månader förra sommaren p.g.a. molnen med myggor och knott.

Här hittar du ytterligare information om Island:

Ett Eldorado för VP-kryssaren och alla andra (artikel om Island). Lif, P. Roadrunner 2/04: 32-37.

www.hi.is/~yannk/indexeng.html – The Icelandic Birding Pages. Ett måste för varje besökare, med dagliga uppdateringar på rara och ovanliga fåglar.

www.hostel.is – Lista över totalt 25 vandrarhem runt om på Island. Från 170:- per person/natt för STF-medlemmar. Priserna varierar dock beroende på säsong (högsäsong juni till och med augusti).

www.farmholidays.is – Ett stort antal rum och stugor på landet, med pris och standard som ovan.

www.nordursigling.is – Valskådningsarrangören Nordur-Sigling, Gamli Baukur, i Husavik. De har totalt fyra båtar och en tre-timmars-tur kostar drygt 300 SEK. I maj avgår båten en gång om dagen (13.30) och i juni tre gånger. Vikval och vitnosdelfin ses oftast men chans finns även på andra valarter.

www.vulkanresor.se – Resebyrån med Island som specialitet, med en mängd olika paketerbjudanden och möjlighet att sy ihop egna paket. Kontor i Stockholm, Umeå och Reykjavik. Agent för Icelandair.